

Všeobecná deklarácia ľudských práv

Zjednodušená verzia

1. Deti sa rodia slobodné a ku každému z nich by sa malo pristupovať rovnako. Majú rozum aj svedomie a jeden k druhému by sa mali správať priateľsky.
2. Na tieto práva má nárok každý človek, a to aj bez ohľadu na
 - iné pohlavie
 - inú farbu pokožky
 - iný materinský jazyk
 - iný spôsob uvažovania
 - inú vieru
 - väčší alebo menší majetok
 - to, či sa narodil v inej sociálnej skupine
 - to, či pochádza z inej krajinyTaktiež nezáleží na tom, či krajina, v ktorej žije, je nezávislá alebo nie.
3. Máš právo na život, a to na život v slobode a v bezpečí.
4. Nikto nemá právo zaobchádzať s tebou ako so svojim otrokom alebo otrokyňou a ty by si si z nikoho nemal robiť svojho otroka alebo otrokyňu.
5. Nikto nemá právo ťa mučiť.
6. Máš právo na právnu ochranu kdekoľvek a rovnako ako ostatní.
7. Zákon platí rovnako pre všetkých a mal by byť využívaný rovnakým spôsobom pre všetkých.
8. Mal(a) by si byť schopný(á) požiadať o právnu pomoc v prípade, že práva, ktoré ti tvoja krajina zaručuje, sú porušované.
9. Nikto nemá právo dať ťa do väzenia, držať ťa tam alebo poslať neprávom preč z tvojej krajiny alebo bez toho, aby ti dal na to dobrý dôvod.
10. Ak pôjdeš pred súd, malo by to byť urobené verejne. Ľudia, ktorí ťa súdia, by nemali byť ovplyvnení inými ľuďmi.
11. Mali by ťa považovať za nevinného(nú), až kým sa nepreukáže, že si vinný(ná). Ak si obvinený(ná) z nejakého zločinu, mal(a) by si mať vždy právo sa obhájiť. Nikto nemá právo ťa odsúdiť a potrestať za niečo, čo si neurobil(a).
12. Máš právo požiadať o ochranu, ak sa niekto pokúša poškodiť tvoje dobré meno, vstúpiť do tvojho domu, otvoriť tvoje listy alebo obťažovať teba alebo tvoju rodinu bez udania dobrého dôvodu.
13. Máš právo voľne sa pohybovať po svojej krajine. Máš právo odísť zo svojej krajiny a navštíviť inú krajinu a vrátiť sa späť, ak chceš.
14. Ak ti niekto ublíži, máš právo ísť do druhej krajiny a požiadať o ochranu. Toto právo strácaš, ak si predtým niekoho zabil(a) alebo ak ty sám(a) nerešpektuješ to, čo tu je napísané.
15. Máš právo patriť do niektorej krajiny a nikto ti bez udania dobrého dôvodu nemôže brániť v tom, aby si sa stal(a) súčasťou nejakej krajiny, ak si to ty želaš.
16. Po dosiahnutí plnoletosti má každý právo vydať sa alebo sa oženiť a založiť si rodinu. Tomuto nijako nemôže brániť ani farba tvojej kože, ani krajina, z ktorej pochádzaš ani tvoje náboženstvo. Muži a ženy majú po svadbe rovnaké práva a taktiež aj po tom, ako sa rozvedú. Nikto nemôže nikoho nútiť ku svadbe. Vláda v tvojej krajine by mala chrániť teba aj tvoju rodinu.

17. Máš právo vlastniť veci a nikto nemá právo zobrať ti ich bez udania dobrého dôvodu.
18. Máš právo prejavovať svoju vieru slobodne, máš právo zmeniť ju a praktizovať ju sám(a) alebo s inými ľuďmi.
19. Máš právo myslieť si, čo chceš a povedať, čo chceš a nikto ti to nemôže zakázať. Taktiež by si mal mať možnosť deliť sa o svoje myšlienky s ľuďmi z iných krajín.
20. Máš právo organizovať mierové stretnutia alebo zúčastňovať sa na takýchto zhromaždeniach v mieri. Nie je správne nútiť niekoho, aby patril do nejakej skupiny.
21. Máš právo zúčastňovať sa na politických záležitostiach v tvojej krajine, a to buď tým, že budeš súčasťou vlády alebo si vyberieš politikov, ktorí majú rovnaké zmýšľanie ako ty. Vláda by mala byť volená pravidelne a voľby by mali byť tajné. Máš právo na jeden hlas a všetky hlasy by mali byť rovnocenné. Taktiež máš právo vstúpiť do verejného života rovnako ako ktokoľvek iný.
22. Spoločnosť, v ktorej žiješ, by ti mala pomôcť rozvíjať sa a čo najviac využiť všetky výhody (kultúra, práca, sociálny blahobyt), ktoré sú tebe a všetkým ostatným mužom a ženám ponúkané.
23. Máš právo pracovať, slobodne si vybrať svoju prácu a dostávať mzdu, ktorá ti umožní starať sa o tvoju rodinu. Ak muž alebo žena vykonávajú tú istú prácu, mali by dostávať rovnakú mzdu. Všetci ľudia, ktorí pracujú, majú právo sa spojiť a obhajovať svoje záujmy.
24. Žiadny pracovný deň by nemal byť príliš dlhý, keďže každý má právo na odpočinok a mal by mať možnosť vybrať si riadne platenú dovolenku.
25. Máš právo na všetko, čo potrebuješ, rovnako ako aj tvoja rodina: neochorieť alebo nebyť hladný(á); mať oblečenie a bývanie; a dostať pomoc, keď nemáš prácu, keď si chorý(á), keď si starý(á) alebo keď tvoj manžel alebo manželka zomrie alebo ak nemôžeš pracovať z dôvodov, ktorým nemôžeš zabrániť. Matky a ich deti majú právo na zvláštnu starostlivosť. Všetky deti majú ten istý nárok na ochranu, a to bez ohľadu na to, či ich matka bola pri pôrode vydatá alebo nie.
26. Máš právo chodiť do školy a do školy by mal chodiť každý. Základné školské vzdelanie by malo byť bezplatné. Mal(a) by si mať možnosť vyučiť sa nejakému povolaniu alebo pokračovať v štúdiu, ak chceš. V škole by si mal(a) mať možnosť rozvíjať svoje nadanie a mal(a) by si sa učiť vychádzať s ostatnými bez ohľadu na ich rasu, náboženstvo alebo krajinu, z ktorej pochádzajú. Tvoji rodičia majú právo vybrať čo a akým spôsobom sa budeš v škole učiť.
27. Máš právo zúčastňovať sa na kultúrnom živote spoločnosti v ktorej žiješ ako aj na výsledkoch ich tvorby. Tvoje umelecké, literárne alebo vedecké diela by mali byť chránené a mal(a) by si mať možnosť mať z nich úžitok.
28. Na to, aby boli tvoje práva rešpektované, musí existovať „poriadok“, ktorý ich bude chrániť. Tento „poriadok“ musí existovať na miestnej aj na celosvetovej úrovni.
29. Máš povinnosti voči spoločnosti, v ktorej jedine sa môže tvoja osobnosť plne rozvíjať. Zákon by mal zaručovať ľudské práva. Malo by to každému umožniť rešpektovať ostatných a zároveň byť rešpektovaný.
30. Nikto nikde na svete si tieto práva nemôže vyložiť tak, aby potom konal spôsobom, ktorý bude porušovať práva, o ktorých si si tu práve prečítal(a).

Táto zjednodušená jazyková verzia je len orientačným vodítkom. Originálnu verziu v angličtine nájdeš na tejto webstránke: <http://www.un.org/cyberschoolbus/humanrights/resources/universal.asp>. Táto verzia čiastočne vychádza z prekladu textu, ktorý v roku 1978 pre Svetové združenie pre školy ako tzv. Nástroj mieru pripravila Výskumná skupina na Univerzite v Ženeve pod vedením profesora L. Massarentiho. Táto Skupina pri preklade použila základný slovník s počtom 2500 slov používaných vo francúzsky hovoriacej časti Švajčiarska. Učitelia môžu využiť tento prístup pri preklade Všeobecnej deklarácie ľudských práv do svojho jazyka.